

Verslag

CONCEPT-VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE UNIECOMMISSIE BESTUURSZAKEN, COMMUNICATIE EN FINANCIËN GEHOUDEN OP VRIJDAG 12 NOVEMBER 2021 VIA ZOOM

Aanwezig:

Toine Poppelaars (voorzitter), Hans van Agteren (Vechtstromen), Jacob Bartelds (Hunze en Aa's), Berend Jan Bussink (Rijn en IJssel), Goos den Hartog (Rivierenland), Mario Jacobs (Aa en Maas), Bernard de Jong (De Stichtse Rijnlanden), Toon van der Klugt (Schieland en de Krimpenerwaard), Luc Kohsiek (Hollands Noorderkwartier), Harm Küpers (voorzitter WBDD), Bert Middel (Noorderzijlvest), Herman Odink (Drents Overijsselse Delta), Peter Ouwendijk (Delfland), Rogier van der Sande (voorzitter Uniebestuur, Rijnland), Theo Schots (Brabantse Delta), Remy Sleijpen (Limburg), Peter Smit (Amstel, Gooi en Vecht), Denis Steijaert (Scheldestromen), Tom Vereijken (Zuiderzeeland), Bert van Vreeswijk (Vallei en Veluwe), Harry Wagemakers (Hollandse Delta) en Bé de Winter (Fryslân)

Uniebureau:

Marianne Krug (programmaleider Moderne Overheid, Eric Arnts (secretaris) en Eric de Vries (verslag)

Afwezig:

Marco Kastelein (Rijnland) en Erik de Ridder (De Dommel)

1. Opening en kennismaking met de nieuwe secretaris Eric Arnts

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom in deze digitale vergadering. Er is een aantal afwezigen (zie hierboven). Theo Schots neemt waar voor Kees Jan de Vet (Brabantse Delta). Herman Beerda vervangt Bert Middel (Noorderzijlvest) bij de themasessie Omgevingswet.

- Onlangs is een persbericht over de waterschapstarieven uitgegaan. De pers heeft dit goed opgepakt (o.a. De Telegraaf). Commotie hierover is uitgebleven. De voorlopige cijfers zullen worden gedeeld met de CBCF: deze gegevens zijn ook nog niet openbaar toegankelijk. Op verzoek van de CBCF zullen de voorlopige cijfers van alle waterschappen onderling gedeeld worden. Het verzoek is wel om deze cijfers niet verder te verspreiden.
- Aansluitend aan deze vergadering zal er een presentatie volgen over de Omgevingswet: waar staat de watersector bij de invoering daarvan?
- De nieuwe secretaris van de CBCF en opvolger van Miranda Pieron stelt zich kort voor. Eric Arnts is per 1 oktober 2021 bij de Unie begonnen als beleidsadviseur financiële dossiers. Spreker was bij Waterschap Rivierenland o.a. hoofd financiën en heeft er veel zin in om, samen met Uniecollega Wijnand Dekking, financiële zaken op te pakken.

2. Verslag vergadering CBCF gehouden op 17 september 2021

De voorzitter merkt naar aanleiding van de Rondvraag op dat er bij de Eerste Kamer een wetsvoorstel ligt om een Adviescollege rechtspositie politieke ambtsdragers in te stellen. Dit adviescollege moet voor de zomer van 2022 een advies uitbrengen over het SEO-rapport en dus over een hogere vergoeding voor AB-leden. De staatssecretaris heeft over de vergoeding het laatste woord.

De voorzitter stelt vast dat de CBCF akkoord gaat met het verslag van 17 september jl.

3. Verslag extra CBCF-vergadering gehouden op 14 oktober 2021

De voorzitter stelt vast dat de CBCF akkoord gaat met het verslag van 14 oktober jl.

4. Voorstellen rond vergoeding kosten Wet open overheid

De voorzitter zegt dat als we incidenteel en structureel worden gecompenseerd voor de kosten omtrent de invoering van de Wet open openheid (hierna: Woo): dat is geen 'douceurtje'. Het Waterschapshuis pakt de collectieve ondersteuning van de waterschappen op. Daarvoor is voor 2022 375.000 euro gereserveerd. In de komende Ledenvergadering van 17 december zal dit onderwerp ter besluitvorming worden geagendeerd. In 2022 is er een incidentele vergoeding voor de waterschappen en in 2023 komt er een structurele tegemoetkoming. De waterschappen zijn hieromtrent niet Btw-plichtig.

De Ledenvergadering van de Unie heeft dit voorjaar een afwegingskader vastgesteld of er wel of niet van de compensatie gebruik zal worden gemaakt. De éénmalige compensatie valt binnen het afwegingskader, de structurele compensatie feitelijk niet. Door de ministeries is in het overleg met de Unie meermalen benadrukt dat het echt een uitzonderlijke uitzondering is dat de waterschappen bij nieuw beleid, gegeven hun eigen belastingstelsel, structurele middelen van het Rijk ontvangen. De voorzitter benadrukt dat er veel werk aan de winkel is: de implementatie van de Woo is een flinke klus. Doordat er met tranches wordt gewerkt is de hoeveelheid werk in tijd te faseren.

Harry Wagemakers kan instemmen met het besluit. Het Waterschapshuis komt met een programma voor collectieve ondersteuning van de waterschappen. Komen de kosten hiervan uit de begroting van de Unie of komen ze ten laste van de waterschappen?

Goos den Hartog wil weten of er sprake is van een contactpersoon met doorzettingsmacht.

Theo Schots informeert of de applicatie PLOOI ook bij het Waterschapshuis vandaan komt. De implementatie kan in 2022 beginnen.

Luc Kohsiek vraagt zich af wat het Waterschapshuis precies gaat doen en wil graag meer duiding. Spreker had voor 2022 graag meer geld gezien voor de waterschappen. Waarom wordt nu wel gecompenseerd?

Peter Smit complimenteert het Uniebestuur en het Uniebureau met het resultaat. De incidentele bijdrage lijkt nu nog aan de lage kant, maar kan misschien worden opgevat als een soort 'Haarlemmerolie'.

Jacob Bartelds is het ook eens met het voorstel. De techniek voor de koppeling met PLOOI is echter nog niet bekend. De bestuurlijke overleggen zijn inmiddels gepland. Spreker zou er de voorkeur aan geven als Toine Poppelaars dan namens de Unie deelneemt.

Rogier van der Sande is eveneens complimenteers maar geeft aan dat we ons niet rijk moeten rekenen, want de uitvoeringskosten van de Woo zullen in de praktijk vermoedelijk hoger uitvallen.

Toon van der Klugt is blij met de financiële vergoeding. Hij vraagt of in de notitie expliciet kan worden gemaakt dat de 375.000 euro naar het Waterschapshuis zal gaan en voor 2022 is bedoeld. Wellicht kunnen kosten 'naar voren worden gehaald'. Ondanks de geldelijke tegemoetkoming komt er veel werk op ons af, ook op andere terreinen.

Peter Ouwendijk vindt het wel echt nodig dat er ook financiële compensatie komt na 2022. Pluim richting het Uniebureau voor het regelen.

De voorzitter zegt dat Marianne Krug de rol van het Waterschapshuis nader zal toelichten. De minister wil dat we werk maken van de invoering van de Woo. Dank voor de complimenten die deze vergadering zijn gegeven. Het is nog even afwachten wie de bestuurlijke overleggen zal voorzitten. Op het gebied van digitalisering is er nog wat achterstallig onderhoud te verrichten: dat kost extra geld en extra werk. Qua openbaarheid zal er het nodige op de websites van de waterschappen worden gepubliceerd.

Marianne Krug laat weten dat de 375.000 euro in 2022 exclusief voor het Waterschapshuis is voor de landelijke collectieve implementatie-ondersteuning van de Woo. Dit gaat alleen om procesmatige

implementatie-ondersteuning. Het ministerie is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het systeem PLOOI. In 2023 kan eventueel geld uit de incidentele pot worden gehaald, voor verdere collectieve ondersteuning. Dat zal dan uiteraard eerst aan de CBCF worden voorgelegd.

Harry Wagemakers ziet graag dat richting Ledenvergadering expliciet wordt aangegeven dat de 375.000 euro eigenlijk bestemd zijn voor het Waterschapshuis.

Theo Schots vraagt zich af of er een samenloop is tussen implementatie van de Woo en invoering van de Omgevingswet.

Marianne Krug kan dat bevestigen: beide wetten (Ow en Woo) komen in 2022 op de waterschappen af.

Toon van der Klugt informeert nog naar de cyberveiligheid.

Peter Ouwendijk wil graag dat helder wordt verwoord dat er voor 2022 geld richting het Waterschapshuis zal gaan.

Goos den Hartog zegt dat er de komende tijd veel verschillende inspanningen bij elkaar komen. We moeten daar tijdig handen voor vrij zien te maken: het hakt er fors in en moet wel werkbaar blijven.

Toon van der Klugt waarschuwt voor mogelijke kwetsbaarheid, bijvoorbeeld als er sprake zou zijn van een datalek. 'Maakbaarheid' vormt een groter probleem dan geldtekort.

Theo Schots heeft ook zorgen over die toenemende werklast en beperkte capaciteit. Dit punt moet bij de WBDD worden neergelegd.

De voorzitter is het met vorige spreker eens. We moeten goed omgaan met de verplichte wetgeving. De werkdruk zal toenemen.

In de chat stemmen WDOD, WRIJ, HDSR, Vechtstromen, Limburg, Scheldestromen en Zuiderzeeland in met het voorstel en geven het Uniebureau complimenten.

De voorzitter zegt toe dat dit punt onderdeel zal vormen van het Goede Gesprek. Voorliggend voorstel zal met een positief advies worden voorgelegd aan de Ledenvergadering van 17 december 2021.

Spreker constateert dat de CBCF:

1. kennis neemt van de in bijlage CBCF 21-93b beschreven stand van zaken van de Wet open overheid;
2. kennis neemt van de in deze notitie verwoorde uitspraken die ambtelijk met de Ministeries van BZK en van Financiën zijn gemaakt over de toegezegde middelen voor de waterschappen in het kader van de Woo;
3. de Ledenvergadering adviseert om te besluiten dat:
 - a. van het bedrag van 1.158.600 euro aan beschikbare middelen voor de implementatie in 2022 375.000 euro wordt gereserveerd voor collectieve ondersteuning en 783.600 euro over de waterschappen wordt verdeeld;
 - b. alle toegezegde middelen voor 2023 en latere jaren aan de waterschappen worden uitgekeerd, waarbij voor de incidentele middelen voor 2023 geldt dat het Uniebureau in 2022 met een voorstel kan komen om een deel van de middelen te besteden voor collectieve ondersteuning indien zou blijken dat het in 3a genoemde bedrag van 375.000 euro hiervoor onvoldoende is;
 - c. voor alle middelen die beschikbaar worden gesteld aan de waterschappen de verdeelsleutel van de Uniecontributie wordt gehanteerd;
 - d. de waterschappen wat betreft de middelen voor structurele extra kosten akkoord zijn met de in deze notitie op hoofdlijnen beschreven vijfjaarlijkse evaluatie en lichte verantwoordingswijze in het jaarverslag.
4. Het Waterschapshuis opdracht geeft om een programma voor de landelijke ondersteuning van de implementatie van de Woo bij de waterschappen te ontwikkelen en te gaan uitvoeren.

5. Jaarplanning 2022

De voorzitter stelt de CBCF-jaarplanning voor komend jaar aan de orde.

Toon van der Klugt zegt dat één van de CBCF-vergaderingen van 2022 nu nog is ingepland in de voorjaarsvakantie. Het zou 'zonde' zijn als de voorzitter daar dan niet bij kan zijn omdat het zijn laatste vergadering als voorzitter is.

Herman Odink laat weten dat de in mei geplande vergadering samenvalt met diens verjaardag.

Theo Schots geeft aan dat het van groot belang is dat bij het Goede Gesprek er voldoende aandacht is voor informatieveiligheid.

Peter Smit heeft aanvullende punten voor dat Goede Gesprek: energietransitie, circulaire economie en klimaat. Ook het thema solidariteit (wettelijk en vrijwillig) zou verdiept kunnen worden: hoe toe te passen en te dragen? Bij de democratische legitimiteit zijn naast de DB's ook de AB's heel belangrijk.

Bé de Winter vindt een onderwerp voor het Goede Gesprek de schuldpositie en een objectieve norm daarvoor. Ook een bedrijfsvergelijking van de belastingorganisaties is een goed onderwerp.

Bernard de Jong vraagt zich t.b.v. het Goede Gesprek af hoe de waterschappen samen aan goed personeel kunnen komen nu er veel trajecten spelen: denk aan HWBP en digitalisering. Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zou op 18 november 2022 wel als vergaderlocatie voor de CBCF willen dienen.

Theo Schots vraagt expliciet aandacht voor het belastingstelsel van de waterschappen.

Toon van der Klugt vraagt aandacht voor de optelsom/totale weging van financiële consequenties en werkdruk: bespreek de collectieve druk in de CBCF. Denk daarbij aan voorfinanciering van het HWBP. Een overkoepelende 'view' wat betreft collectieve en bestuurlijke lastendruk ontbreekt nu nog.

Goos den Hartog snijdt het voorbeeld van de RES'sen aan: die kosten veel tijd en geld. Breng dit goed in beeld ('spiegelen').

De voorzitter reageert: veel zaken met financiële gevolgen worden in de CBCF geagendeerd, maar niet alle zaken. Verschillende onderwerpen kunnen ook in het overleg portefeuillehouders financiën worden besproken. De voorraadagenda van de CBCF is inmiddels goed gevuld. Dank voor de ingebrachte suggesties.

De voorzitter zegt dat begin 2022 wordt gezien hoe wordt omgegaan met de wettelijke verplichtingen die op de waterschappen afkomen. Er wordt nog specifiek gekeken naar de datum van 4 maart 2022. Spreker stelt vast dat de CBCF akkoord gaat met de jaarplanning 2022 voor de CBCF-vergaderingen. Ook heeft zij aangegeven welke specifieke onderwerpen zij in een verdiepende CBCF-sessie wil bespreken.

6. Mededelingen

6.1 Stand van zaken publieksaanpak Waterbazen

Geen opmerkingen.

6.2 Stand van zaken permanente regeling digitale beraadslaging en besluitvorming

Geen opmerkingen

6.3 Informatievoorziening slim watermanagement

Toon van der Klugt geeft aan dat het goed is dit te doen, maar houd de autonomie van de waterschappen goed in de gaten.

Theo Schots wijst op de soms tegenstrijdige belangen van waterschappen en Rijkswaterstaat.

6.4 Vervolg landelijke voorziening overstromingsinformatie

Geen opmerkingen

6.5 Herijking vitale sector 'keren en beheren waterkwantiteit'

Geen opmerkingen

6.6 Rekenkamer en rechtmatigheidsverantwoording

De voorzitter merkt op dat behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is voorzien in week 2 van 2022.

6.7 Onderzoek verslaggevingsregels waterschappen

Theo Schots laat weten dat hier tijdens het portefeuillehoudersoverleg financiën op wordt terug gekomen. Voor een aantal waterschappen leidt aanpassing van de regels tot financiële problemen.

6.8 Update bedrijfsvergelijkingen

Toon van der Klugt vindt bedrijfsvergelijking een goed instrument, maar het kost wel veel tijd. Publicitair is het een goede zaak, maar wordt er wel genoeg gebruik van gemaakt door de waterschappen zelf?

Rogier van der Sande vraagt zich af wat er gedaan kan worden zodat er meer gebruik wordt gemaakt van dit zeer informatieve dashboard.

De voorzitter zegt dat hier in de Stuurgroep Bedrijfsvergelijking op terug zal worden gekomen. Het streven is om de last voor de waterschappen te beperken. De aandacht per waterschap is verschillend.

Toon van der Klugt vraagt zich af wat effectief is, want het moet geen doel op zichzelf zijn.

Berend Jan Bussink zegt dat het AB het altijd prettig vindt om de juiste cijfers te hebben.

Transparantie is een goede zaak. Het is prettig om je te kunnen spiegelen met andere waterschappen.

Harry Wagemakers ziet de benchmark als een instrument om het eigen beleid te sturen. Trek niet te snel conclusies: cijfers zijn niet altijd leidend. Vergelijken is soms lastig. Wellicht vormt dit een mooi onderwerp voor het Goede Gesprek.

Marianne Krug vindt de bedrijfsvergelijking een fraai instrument. Een transparante overheid is goed: ook in het kader van de Wet open overheid. Er zijn veel externe partijen die van de cijfers gebruik maken. Hoe dit slimmer in te vullen met minder informatielast voor de waterschappen is een constant punt van aandacht. De Unie probeert de invullast voor waterschappen te beperken en alle uitvragen voor gegevens zo centraal mogelijk via Waterschapsspiegel uit te zetten bij de leden. Presentaties over bedrijfsvergelijking zijn altijd goed ontvangen door de waterschappen.

De voorzitter benadrukt het leereffect.

6.9 Stand van zaken vervolgtraject aanpassing belastingstelsel waterschappen

Geen opmerkingen.

6.10 Actualiteiten toeslagaffaire

De voorzitter wijst op de ontstane commotie over de uitvoering van de vergoedingsregeling. De VNG heeft zelfstandig met BZK gesproken over compensatie (doorsluizen naar individuele gemeenten). Spreker is verbaasd hierover. Er wordt nu gewerkt aan compensatie voor de waterschappen: overleg met BZK is gaande. Het zou efficiënt zijn als gelden direct naar de belastingkantoren zouden worden overgemaakt. Dat is beter dan direct naar de gemeenten.

Marianne Krug zegt dat de Staatscourant binnenkort gaat publiceren over de vergoeding aan gemeenten. De waterschappen krijgen later (gefaseerd) compensatie.

Berend Jan Bussink wijst op de fiscale geheimhoudingsplicht. Handelingen van GBLT kunnen dan tot een onuitvoerbaar traject leiden.

Bert van Vreeswijk zegt dat BZK niet altijd op de hoogte is van bepaalde fiscale beperkingen. BZK en Financiën moeten samen zaken oppakken.

Bé de Winter komt het onbekend voor dat hierover een bestuurlijk besluit is genomen.

Harry Wagemakers houdt een pleidooi voor het anders organiseren om te voorkomen dat dit tot onuitvoerbare situaties bij de belastingkantoren leidt.

Toon van der Klugt zegt dat het niet de eerste keer is dat VNG en BZK onderling zaken regelen. Dit 'autisme' leidt tot problemen bij andere partijen.

De voorzitter ziet dat er blijkbaar enige stoom moet worden afgeblazen. Waar je allemaal niet tegenaan kunt lopen: soms leidt dat tot ergernis. Schroom niet om bij vragen contact op te nemen met Virginia Anches van het Uniebureau.

Marianne Krug laat weten dat er een ledenbrief over dit onderwerp naar de waterschappen en belastingkantoren van de waterschappen is gestuurd.

Berend Jan Bussink zegt dat de inzet van het Uniekantoor op dit lastige dossier groot is. Wettelijke belemmeringen (bijvoorbeeld op het gebied van privacy) maken de uitvoerbaarheid van de regeling lastig.

Rogier van der Sande roept de belastingkantoren op om bij vragen direct de Unie te bellen.

De voorzitter spreekt zijn waardering uit richting de mensen van het Uniebureau die zich vol overgave storten op dit lastige dossier.

6.11 Aanpak no-cure-no-pay-problematiek

Geen opmerkingen.

6.12 Belastingplan 2022: dividendbelasting

Geen opmerkingen.

6.13 Toekenning subsidie voor klimaatneutraal en circulair opdrachtgeverschap 2021/2022

Geen opmerkingen.

6.14 Schoon en emissieloos bouwen en klimaatneutrale en circulaire infraprojecten 2030

Geen opmerkingen

7. Rondvraag

De voorzitter informeert of er nog behoefte is aan inbreng bij de rondvraag.

Herman Odink vraagt hoe het is gesteld met de compensatie door het Rijk van tekorten aan belastinginkomsten bij de waterschappen t.g.v. de coronacrisis. Zo was er bij zijn waterschap, WDOD een tekort in 2020 van 750.000 euro op o.a. de zuiveringsheffing. Daarentegen was er in 2021 sprake van een meevaller van 1,2 miljoen euro. Moet nu wel of niet compensatie worden aangevraagd? Hoe gaan de andere waterschappen daar mee om? WDOD vraagt geen compensatie.

De voorzitter zegt dat in 2020 en 2021 er compensatie kan zijn voor derving van inkomsten door de coronacrisis. De basisinformatie/brongegevens zijn de bedrijfsresultaten van 2020. Alle waterschappen samen zouden een bedrag van 13 miljoen euro mogen indienen bij het Rijk als compensatie voor misgelopen inkomsten. Waterschappen kunnen individueel besluiten of ze al dan niet gebruik wensen te maken van de compensatieregeling van het Rijk maar kunnen daar later niet meer op terugkomen.

Bert van Vreeswijk laat weten dat de verschillen met name zitten bij de zuiveringslasten in 2020 en 2021. Diens waterschap maakt geen gebruik van de compensatiemogelijkheid.
Toon van der Klugt geeft er de voorkeur aan dat hier later apart over verder wordt gesproken. Het zou (ook publicitair) heel raar zijn als waterschappen soms wel en soms niet declareren.

De voorzitter zegt toe dat wanneer de inventarisatie van de gederfde inkomsten bij de waterschappen is afgerond er verder over zal worden gesproken. Het heeft dan de voorkeur dat er 'met één geluid wordt gesproken'. Ook om lastige vragen voor te zijn.

Toon van der Klugt vraagt naar de radio uitzendingen van Argos waarin de schuldenpositie van de waterschappen aan de orde kwam. Daar komen mogelijk vragen over in de Tweede Kamer. Komt de Unie met informatie over dit onderwerp?

Wijnand Dekking heeft over de schuldenpositie een notitie opgesteld t.b.v. het radioprogramma. Daar is niets mee gedaan. Deze notitie wordt aan de leden van de CBCF en de betrokken ambtenaren toegestuurd.

Dit onderwerp komt mogelijk ook aan de orde in het wetgevingsoverleg Water op 22 november a.s. Er is daarom ook een notitie t.b.v. het ministerie van IenW opgesteld.

Rogier van der Sande merkt op dat ook de Groene Amsterdammer aandacht aan de waterschappen heeft besteed. Zij waren minder genuanceerd dan het programma Argos. Waterschappen krijgen vaker aandacht in de media en daarmee ook vaker kritiek. T.a.v. de nevenfuncties worden bestuurders genamed en geshamed. We hebben te maken met mensen die anders tegen dit soort onderwerpen aan kijken.

Toon van der Klugt is van mening dat bestuurders onterecht worden neergezet als niet integer.

Peter Ouwendijk merkt op dat het bereik van de Groene Amsterdammer minder groot is waardoor de impact ook minder groot is. Het is wel belangrijk goed te blijven communiceren.

Harry Wagenmakers is van mening dat Rogier van der Sande de positie van de waterschappen goed duidelijk heeft gemaakt.

8. Sluiting

De voorzitter bedankt de leden voor hun inbreng en sluit om 11.00 uur de vergadering. Na een korte pauze zal er een presentatie volgen over de invoering van de Omgevingswet in deze zelfde Zoom-omgeving.